MEMENTO

Van-e, és milyen a mezőgazdasági oktatás anyanyelvünkön?

Mielőtt a címben feltett kérdésre válaszolhatnánk, előtte még néhány alapvető kérdés várja a választ:

Mi történt 13 év alatt a mezőgazdaságban? Ki tudja, hová tart a mezőgazdaságunk? Merre tart a falusi lakosság sorskérdése: a megélhetése? Mi lesz veled, mezőgazdaság és falu az EU-csatlakozás után? Mi a vidék és lakosságának jövőképe?

Még számtalan a kérdés, és nem is költőiek, hiszen Erdélyben egy nemzedék sorsa kötődik a mezőgazdasághoz és a hozzá fűződő vidéki szakmákhoz és életsorshoz. A mezőgazdaság ma válságos helyzetben van, mindenképpen nehezen behozható fáziskésésben.

A válaszadáshoz tartozó kulcsszavak: reform, modernizáció, szolidaritás, szövetkezetesítés, oktatás, képzés, technológia, mentalitás, turizmus, támogatások, munkaerő- felhasználás, versenyképesség, tagosítás, hitelbiztosítás, pénzügyi biztonság, teleházak, falugondnokok, mind olyan szájon forgó kifejezések, amelyek inkább divatszavak, mint alapos elemzések, biztonságot sugalló tervek vagy programok eszközei.

Megválaszolni, feleletet adni itt sem lehet, mert önmagában mindegyik külön-külön is súlyos, válaszra váró kérdése közösségünknek. A válaszadásra egy egész intézetre lenne szükség. Sőt: az is kérdést jelent, hogy szükség van-e egy ilyen intézetre? És ha igen, miért nincs? Másfélmilliós lakosnak több mint 50%-a vidéken él, bizonyosan megérné közösségünknek, hogy erre energiát áldozzon, anyagi és szellemi erőforrást gyűjtsön. Úgy hisszük, hogy közösségünknek annyira fontos a mezőgazdaság és a vidék kérdése, hogy megérdemelne egy társadalmi összefogást, legalább annyira, mint az egyetem vagy a közigazgatásban az anyanyelv használata, vagy egyebek.

Jelen emlékeztetőben csupán csak az anyanyelvi mezőgazdasági szakoktatásról szólunk röviden, mivel ez a kulcsszó is szomorú valóságot takar.

Informatika a vállalatvezetésben – esettanulmány –

PROF. DR. DOMOKOS ERNŐ, KRÁJNIK IZABELLA

Tanulmányukban a szerzők a sepsiszentgyörgyi Oltextil Rt. adatainak felhasználásával vezetési informatikai esettanulmányt mutattak be, amely gyakorlati példa arra, hogy miként lehet biztosítani egy cég számítógépes operatív vezetését, tudományosan megalapozva a menedzsercsapat fontos ügyviteli döntéseit. A bemutatott módszer hatékonyan alkalmazható bármilyen ágazatban tevékenykedő gazdasági egységnél, függetlenül tevékenységének méreteitől.

A következőkben részletesen bemutatunk egy vezetési informatikai esettanulmányt, amelyet a sepsiszentgyörgyi OLTEXTIL részvénytársaságnál végeztünk, és amely a cég számítógépes operatív vezetését hivatott biztosítani, tudományosan megalapozva a menedzsercsapat fontos ügyviteli döntéseit. A program a legfejlettebb vezetési rendszerekkel rendelkező multinacionális cégek tapasztalatából ihletődött, a legfelső vezetési szintet szolgálja ki, alkalmazhatóságát és hatékonyságát a gyakorlatban bizonyította.

A megelőző jellegű dinamikus informatikai rendszer, amelyet a továbbiakban módszeresen bemutatunk, tizenöt értékelési kritériumot használ, ezeket öt elemzési területre csoportosítja, ami által lehetővé válik a cég globális helyzetének értékelése, a megmutatkozó negatív irányzatok feltárása.

A helyzetértékelésben a rendszer három modult tartalmaz: az előzetes figyelmeztetést, a riadókészültséget, valamint a súlyos helyzetet.

A rendszer célja az elemzés a feldolgozandó adatok függvényében, amely a következő egymás utáni időszakokra vonatkozhat: három évre, három félévre, három negyedévre és három hónapra.

A rendszer üzemeltetése a következő műveleti sorrendet feltételezi:

1. a tizenöt kritériumnak megfelelő adatok betáplálását a kiválasztott időszakokra (évek, félévek, negyedévek vagy hónapok);
2. háromféle összesítő táblázat kinyomtatását a programok által feldolgozott adatokkal (a betáplált adatok szintézise; az eredmények szintézise; a kritikus pontok – negatív tendenciák – szintézise).

A továbbiakban bemutatom a romániai cégekre alkalmazható tizenöt kiválasztott paramétert:

1. üzleti forgalom
2. össztartozás
3. bruttó nyereség
4. rövid távú tartozások
5. rövid távú követelések
6. összbér
7. a kivitel részaránya százalékban
8. a kliensek összetétele:
   a. állami tőkével működő kliensek részaránya (%)
   b. önállóan gazdálkodó kliensek részaránya (%)
   c. kormány-beruházási programok (%)
   d. magántőkével működő kliensek részaránya (%)
   e. magánszemélyek részaránya (%)

Valójában nem kerülhetjük el a tényt, hogy maga az anyanyelvi szakoktatás válságos paraméterekkel küzd, különösen a gazdasági szakoktatás, és ennek keretében is a mezőgazdasági szakoktatás.

Alaposabb elemzés után kiderül, hogy olyan nagyvárosainkban, ahol számottevő a magyar lakosság, mint például Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Szatmárnémetiben vagy Nagyváradon, ahol valamikor több magyar anyanyelvű önálló, pénzügyi-kereskedelmi középiskola működött (összesen 8 önálló gazdasági középiskola ebben a négy városban), hosszú időre megszakadt, s még ma sincs vagy alig van gazdasági szakoktatás, önálló gazdasági jellegű középiskola pedig egy sincs. Megszűntek a református, unitárius és katolikus egyház által valamikor fenntartott csombordi, székelykeresztúri és radnóti híres mezőgazdasági középiskolák. Azokban a helységekben, ahol létezik magyar anyanyelven szakoktatás, ugyanazokkal a nehézségekkel küzdenek, éspedig azzal, hogy az oktatás színvonala gyenge, nincs elég képzett szaktanár, nincsenek szakkönyvek, magyar nyelvű könyvészeti anyag, felszerelés, műhelyek, számítógépes laborok, gyenge a tanári fizetés, az oktatói szakma nem vonzó a gazdasági szakemberek számára, s a tanárhiányra egyelőre nincs megoldás, ha nincs lehetőség pótbéralapot létesíteni. Ezek a körülmények meghatározzák azt a tényt, hogy nincs feltétele a minőségi szakoktatásnak, képtelen a versenyképesség kialakítására, ha rövid időn belül nem történik gyökeres változás a társadalmi odafigyelést illetően.

A gazdasági szakmai kompetencia alapja a szaktudás, ehhez egy megfelelő oktatási rendszer szükséges.

A mezőgazdasági humán erőforrás kialakítása és fejlesztése három dimenzióban kezelendő: (1) középiskolai oktatás; (2) egyetemi oktatás; (3) felnőttoktatás.

Csupán summásan elemezve őket, ezekről a következőket kell elmondanunk:

1. A középfokú mezőgazdasági magyar anyanyelvű szakoktatás csupán Hargita és Kovászna megyére korlátozódik, ott is szűk keretek között.

Az elmúlt több mint ötven évet szenvedett magyar anyanyelvű gazdasági (és ennek keretében mezőgazdasági) szakoktatás olyan viszontagságokat élt át, amely a pár év előtti újrakezdés nullájáról indult. Ez a pár év sem hozott megváltást, nem is hozhatott feltételteremtés nélkül. A 2000–2001-es iskolai évben a magyar nyelvű elméleti líceumok, iskolacsoportok vagy általános szakiskolák keretében alakultak gazdasági osztályok vagy magyar tagozat,

9. késztermékkészlet
10. számlakészlet
11. a költségek összetétele:
    a. kutatási-fejlesztési költségek
    b. beruházási költségek
    c. energiaköltségek
    d. anyagi összköltség, az energia kivételével
    e. anyagi összköltség egyedi szállítókkal
12. meghibásodások a szavatossági idő alatt (%)
13. a minőségellenőrző rendszer bevezetése (%)
14. havi átlagbér:
    a. egy alkalmazottra eső országos havi átlagbér
    b. egy alkalmazottra eső havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában
    c. egy alkalmazottra eső havi átlagbér a cégnél
15. az alkalmazottak összlétszáma

Az eredmények szintézise a vállalati diagnózis szempontjából öt területre csoportosítható, és kódokkal azonosítható.

A DAD.1. kódon a pénzügyi eredmények azonosíthatók, ez esetben, mint mutatókat, elemezni kell a kölcsönvett tőke részarányát az üzleti forgalomban, a pénzügyi nyereségrátát, a nettó eladósodás fokát, a munkafaktor javadalmazási fokát.

A DAD.2. kód a piaci alkalmazkodás képességét fejezi ki. Itt elemzésre kerül a piaci pozíció, a készlettermelés és a kliensek fizetőképességének alakulása. A piaci pozíció mutatója az üzleti forgalom, melynek százalékos összetételét a kivitel és a belföldi kliensek részaránya határozza meg. A belföldi kliensek mutató az állami tőkével működő kliensek, az önállóan gazdálkodó kliensek, a kormány-beruházási programok, a magántőkével működő kliensek és a magánszemélyek részarányára bomlik.

A DAD.3. kódon a technológiai eredmények jutnak kifejezésre, ahol a következő mutatókat kell elemezni: az erőforrás-allokációt kutatásfejlesztésre, az erőforrás-allokációt beruházásra, valamint az energiaköltségek részarányát.

A DAD.4. kódon a minőségi eredmények azonosíthatók, ahol elemezni kell a termékek viselkedését a felhasználás során, a minőségellenőrző rendszer bevezetését és az egyedi szállítóktól való függőséget.

A DAD.5. kód az emberi erőforrások eredményét jelöli. Itt elemzésre kerül a bérezési szint és a munkahely biztonsága. A bérezési szint elemzése az országos átlaghoz és az ágazati átlaghoz viszonyítva történik.

A rendszer programjai az elemzés során kiemelik a cég ún. kritikus (gyenge) pontjait, esetenként figyelmeztető, riasztó vagy vészjelzéseket adva a menedzser vagy a menedzseri csapat részére. Ez informatikai szempontból nem más, mint visszacsatolás (feed-back), megalapozva az esetleges korrekciós döntéseket.

Az informatikai rendszer gyakorlati alkalmazása

Az esettanulmányt négy változatban mutatjuk be: három évre (1999, 2000, 2001), három félévre (2001/I. és II. félév, 2002/I. félév), három negyedévre (2001/II., III., IV. negyedév) és három hónapra (2002. április, május, június).

Kihangsúlyozzuk, hogy a használt mutatók a Romániában érvényes ügyvi-

illetve iskolacsoport melletti magyar vonal, vagy csupán elméleti iskolák szárnya alatt megtűrt magyar osztályok.

2. Az egyetemi mezőgazdasági szakoktatás teljesen hiányzik, nincs agrármérnöki, nincs állatorvosi képzés, pedig egy időben még az „átkosban" is volt legalább egy csoport a Kolozsvári Agrártudományi Egyetemen, igaz, csak 1969-ig, bár 130 évre tekint vissza a magyar nyelvű mezőgazdasági felsőfokú szakoktatatás.

A Jakab Sámuel menedzselte egyetlen létező főiskola Nyárádszeredában csak a kertészetre korlátozódik, és valójában honosításra ítélt végzősöket termel, s nem akkreditált része az erdélyi magyar állami iskolahálózatnak.

3. A felnőttoktatásban, elsősorban a RMGE programjainak köszönhetően, vannak pozitív lépések, azonban elégtelen anyagi ráfordítás miatt egyenetlen, szigetjelenség, és nem a teljes közösséget átfogó képzési forma.

A legfontosabb tennivalók: önálló gazdasági szakiskolák létrehozása Erdély-szerte; a lakossághoz és helyi igényekhez alakított arányos szakiskolai hálózat kialakítása, lépéstartás a szakmai oktatás országos növekedésével; a tanárképzés átgondolása és a bérpótlék-rendszer kialakítása, tekintettel arra, hogy a szakmabeliek bérezési szintje sokkal magasabb a tanári bérszintnél; tankönyvek, szótárak, segédeszközök, könyvtárak kimunkálása; a minőségi oktatás megteremtése a versenyképesség elérése érdekében.

A sürgős tennivalók pedig: az erdélyi magyar nyelvű gazdasági képzés helyzetét alaposan elemezni, és egy általános erdélyi oktatási stratégia részeként kezelni, szem előtt tartva a valós piaci igényeket; partneri viszony kialakítása az erdélyi magyar nyelvű gazdasági képzéssel foglalkozó intézmények között; mennyiségi növekedés helyett nagyobb hangsúlyt helyezni a minőségi követelményekre, fontos a kutatási munka fejlesztése, a nemzetközi projektekbe való bekapcsolódás; a vendégtanár-programot fokozatosan szakmai, és főleg kutatási együttműködéssé fejleszteni; magyarul tanuló fiatalok szerves bekapcsolása az ország szakmai életébe; össztársadalmi összefogás a falu és a vidék megmentésére.

Somai József

teli rendszer mutatói (a magyarországi megfelelő mutatókkal tartalmi, módszertani összevetés szükséges).

A hároméves időszak elemzése

A rendszer üzemeltetése műveleti sorrend szerint feltételezi a tizenöt ismérvnek megfelelő adatok betáplálását a kiválasztott időszakokra. Ezeket az adatokat az 1. sz. táblázat foglalja magában.

Mivel a vállalati diagnózis szempontjából az eredmények öt területre csoportosíthatók, a rendszer külön elemzi őket.

1.sz.táblázat

Az elemzés alapjául szolgáló adatbázis

Értékelési ismérvek	Eves adatok (1000 lejben)		
	1999	2000	2001
Uzleti forgalom	8 310 570,0	15 197 880,0	23 131 420,0
Össztartozás	1 896 700,0	2 546 772,0	4 321 370,0
Bruttó nyereség	0	321 110,0	1 323 200,0
Rövid távú tartozások	730 100,0	1 127 840,0	1 905 630,0
Rövid távú követelések	5 870,0	4 980,0	4596,0
Összbér	1 437 261,0	2 844 185,0	5 329 184,0
Kivitel (%)	25,0	27,00	31,00
Állami tõkével mûködõ kliensek részaránya (%)	55,0	50,00	42,00
Önállóan gazdálkodó kliensek (%)	0,0	0,0	0,0
Kormányberuházási programok (%)	0,0	0,0	0,0
Magántõkével mûködõ kliensek (%)	20,00	23,00	27,00
Magánszemélyek részaránya (%)	0,0	0,0	0,0
Késztermékkészlet	1 340 220,0	1 038 085,0	3 051 185,0
Számlakészlet	536 585,0	936 120,0	1 937 560,0
Kutatási-fejlesztési költségek	0,0	0,0	0,0
Beruházási költségek	161 883,0	2 188,0	0,0
Energiaköltségek	487 636,0	1 601 727,0	1 949 654,0
A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése (0–50%) alapszint	0–50%	50–70%	70–100%
Anyagi összköltségek – energia	3 220 631,0	6 859 630,0	11 857 920,0
Anyagi összköltségek egyedi szállítókkal	0,0	0,0	0,0
Egy alkalmazottra esõ országos havi átlagbér	62,4	146,0	258,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában	43,0	101,0	181,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cégnél	58,0	93,0	160,0
Az alkalmazottak összlétszáma	1990	1886	1900

2.sz.táblázat

DAD. 1.A pénzügyi eredmények a három éves időszakban

DAD.1.	Pénzügyi mutatók	Éves eredmények		
Ssz.		1999	2000	2001
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,23	0,17	0,19
2.	Pénzügyi nyereségráta	0,00	0,02	0,06
3.	A nettó eladósodás foka	124,38	226,47	414,63
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,17	0,19	0,23

A kritikus pontok – negatív tendenciák szintézise az éves időszakokban a következő:

1. Kritikus pontok a pénzügyi és technológiai eredmények értékelésénél fordulnak elő.

A DAD.1. kódon a pénzügyi fejlemények súlyos helyzetet mutatnak, mivel a nettó eladósodás foka növekszik, és a munkafaktor javadalmazási foka csökken.

3.sz.táblázat

DAD.2. A piaci alkalmazkodás képessége a három éves időszakban

DAD. 2.		Éves eredmények (%-ban)		
Ssz.	A piaci alkalmazkodás mutatói	1999	2000	2001
1.	Piaci pozíció			
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	25,00	27,00	31,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	55,00	50,00	42,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	20,00	23,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet alakulása	0,16	0,07	0,13
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,06	0,06	0,08

4.sz.táblázat

DAD.3. A technológiai eredmények a három éves időszakban

DAD.3.	A technológiai mutatók	Éves eredmények		
Ssz.		1999	2000	2001
1.	Erõforrás-allokáció a kutatásfejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció a beruházásra	0,02	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,06	0,11	0,08

5.sz.táblázat

DAD.4. A minõségi eredmények a három éves időszakban

DAD.4.	Minõségi mutatók	Éves eredmények		
Ssz.		1999	2000	2001
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	0–50%	50–70 %	70–100%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00

6.sz. táblázat

DAD.5. Az emberi erõforrások eredménye a három éves időszakban

DAD.5.	Emberi erõforrások mutatói	Éves eredmények		
Ssz.		1999	2000	2001
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	0,93	0,64	0,62
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,35	0,92	0,88
2.	A munkahely biztonsága	1	0,95	1,01

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények szintén súlyos helyzetet mutatnak, mert az erőforrás-allokáció a kutatás-fejlesztésre, valamint a beruházásra csökken.

2. Negatív tendenciák a pénzügyi és piaci pozíció, valamint a technológiai eredmények értékelésénél tapasztalhatók.

A DAD.1. kódon a pénzügyi fejlemények előzetes figyelmeztetése figyelhető meg, mert a kölcsönvett tőke részaránya negatív, és súlyos helyzet mutatkozik a nettó eladósodás fokánál, valamint a munkafaktor javadalmazásánál, mert a helyzet rosszabbodik.

A DAD.2. kódon a piaci pozíció képességénél riadókészültség jelzi az állami tőkével működő kliensek csökkenését, elveszítését. Előzetes figyelmeztetés van a késztermékkészlet alakulásánál, hiszen ezek növekednek. A kliensek fizetőképességénél riadókészültség jelzi a csökkenést.

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció a kutatás-fejlesztésre és a beruházásra nem elégséges.

A három féléves időszak elemzése

A féléves időszakok elemzése ugyanúgy történik, mint az éves időszakok elemzése.

A rendszer üzemeltetéséhez szükséges a féléves adatok betáplálása. Lásd: 1. sz. melléklet.

Az eredmények itt is öt területre csoportosíthatók.

A DAD.1. kódon a helyzetértékelésben a pénzügyi fejlemények a pénzügyi nyereségrátánál és a nettó eladósodás foká-

7.sz. táblázat

Az Oltextil Rt. eredményeinek szintézise

Ssz.	Az eredmények mutatói	Éves eredmények		
		1999	2000	2001
DAD.1.	A pénzügyi eredmények mutatói			
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,23	0,17	0,19
2.	Pénzügyi nyereségráta	0,00	0,02	0,06
3.	A nettó eladósodás foka	124,38	226,47	414,63
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,17	0,19	0,23
DAD.2.	A piaci alkalmazkodás mutatói			
1.	A piaci pozíció mutatói	%-ban		
	Üzleti forgalom, melybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	25,00	27,00	31,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	55,00	50,00	42,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	20,00	23,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet alakulása	0,16	0,07	0,13
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,06	0,06	0,08
DAD.3.	Technológiai mutatók			
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,02	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,06	0,11	0,08
DAD.4.	Minõségi mutatók			
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	0–50%	50–0%	70–100%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00
DAD.5.	Humán erõforrások mutatói			
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	0,93	0,64	0,62
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,35	0,92	0,88
2.	A munkahely biztonsága	1,00	0,95	1,01

nál súlyos helyzetet mutatnak, mivel a helyzet mindkét esetben rosszabbodik. Előzetes figyelmeztetés észlelhető a munkafaktor javadalmazási fokánál, mivel a helyzet rosszabbodik. A kölcsönvett tőke részarányánál nincs negatív tendencia.

A DAD.2. kódon a helyzetértékelésben a piaci fejlemények a késztermékkészlet alakulásánál és a kliensek fizetőképességénél riadókészültséget jeleznek, mert a késztermékkészlet növekszik, a kliensek fizetőképessége viszont csökken.

A piaci pozíció export- és állami tőkével működő vállalatok, kormányberuházások, magánszemélyek mutatóinál nincs negatív tendencia.

A DAD.3. kódon a helyzetértékelésben a technológiai fejlemények az erőforrás allokációnál a kutatás-fejlesztésre valamint a beruházásra súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció nem elégséges. Az energiaköltségek részaránya az üzleti forgalomban megfelelő.

A DAD.4. kódon a helyzetértékelésben a minőségi fejlemények előzetesen figyelmeztetnek a minőségellenőrző rendszer bevezetésének késésére.

A DAD.5. kódon a helyzetértékelésben a fejlemények megfelelőek: a bérezési szint is és a munkahely biztonsága is megfelelő.

A kritikus pontok-negatív tendenciák szintézise a féléves időszakokban a következő:

1. Kritikus pontok a technológiai eredmények értékelésénél fordulnak elő.

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció a kutatás-fejlesztésre és a beruházásra csökken.

2. Negatív tendenciák a pénzügyi és a piaci pozíció, valamint a technológiai eredmények értékelésénél tapasztalhatók.

A DAD.1. kódon a pénzügyi fejlemények riadókészültséget jeleznek, mivel a pénzügyi nyereségráta csökken, a nettó eladósodás foka rosszabbodik. Előzetesen figyelmeztetnek, mert a munkafaktor javadalmazásánál a helyzet rosszabbodik.

A DAD.2. kódon a piaci pozíció fejleményei szintén riadókészültséget jeleznek, mivel a késztermékkészlet növekszik, a kliensek fizetőképessége viszont csökken.

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények súlyos helyzetet mutatnak, mert az erőforrás-allokáció a kutatás-fejlesztésre valamint a beruházásra nem elégséges.

A három negyedéves időszak elemzése

A negyedéves időszakok elemzése is ugyanazokkal a módszerekkel történik, mint az éves időszakoké.

A rendszer üzemeltetéséhez szükséges negyedéves adatok betáplálása után a diagnózis itt is öt területre csoportosítható. Az elemzések alapjául szolgáló adatbázist a 2.sz. melléklet tartalmazza.

A DAD.1. kódon a helyzetértékelésben a pénzügyi fejlemények előzetes figyelmeztetése észlelhető a nettó eladósodás fokánál, valamint a munkafaktor javadalmazási fokánál, mivel az adósságok folyamatosan növekednek, a bérek viszont folyamatosan csökkennek.

A kölcsönvett tőke részarányánál az üzleti forgalomban, a pénzügyi nyereségrátánál nincs negatív tendencia.

A DAD.2. kódon a helyzetértékelésben a piaci fejlemények a késztermékkészlet alakulásánál riadókészültséget jeleznek, mivel a készletek növekednek. Előzetes figyelmeztetés észlelhető a kliensek fizetőképességének alakulásánál, mert a kliensek fizetőképessége csökken.

A piaci helyzet: export-, állami tőkével működő vállalatok, kormányberuházások, valamint a magánpiac mutatóinál nincs negatív tendencia.

A DAD.3. kódon a helyzetértékelésben a technológiai fejlemények az erőforrás-allokációnál kutatás-fejlesztésre és beruházásra még mindig súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció nem elégséges. Az energiaköltségek részarányánál az üzleti forgalomban nincs negatív tendencia.

A DAD.4. kódon a helyzetértékelésben a minőségi fejlemények előzetes figyelmeztetése tapasztalható a minőségellenőrző rendszer bevezetésénél, mivel a bevezetés késésben van.

A DAD.5. kódon a helyzetértékelésben az eredmények megfelelőek mind a bérezési szint mutatóinál, mind a munkahely biztonságánál. Nincs negatív tendencia.

A kritikus pontok-negatív tendenciák szintézise a negyedéves időszakokban a következő:

1. Kritikus pontok a technológiai mutatók eredményeinek értékelésénél fordulnak elő. A DAD.3. kódon a fejlemények most is súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre és beruházásra csökken.

2. Negatív tendenciák a pénzügyi és a piaci pozíció, valamint a technológiai eredmények értékelésénél tapasztalhatók.

A DAD.1. kódon a pénzügyi fejlemények már csak figyelmeztetnek a nettó eladósodás fokának valamint a munkafaktor javadalmazásának rosszabbodására.

A DAD.2. kódon a piaci pozíció fejleményei még mindig riadókészültséget jeleznek, mivel a késztermékkészlet növekedik, de már csak figyelmeztetnek a kliensek fizetőképességének csökkenésére.

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények is még mindig súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre és beruházásra nem elégséges.

A három hónapos időszak elemzése

A hónapos időszakok elemzése is ugyanazokkal a módszerekkel történik, mint az éves, féléves és negyedéves időszakok elemzése.

A rendszer üzemeltetéséhez szükséges a hónapos adatok betáplálása. (lásd: 3. sz. melléklet).

Az eredmények itt is öt területre csoportosíthatók.

A DAD.1. kódon a helyzetértékelésben a pénzügyi fejlemények előzetes figyelmeztetése észlelhető továbbra is a nettó eladósodás fokánál, mivel az adósságok folyamatosan növekednek.

A kölcsönvett tőke részarányánál az üzleti forgalomban, a pénzügyi nyereségrátánál, a munkafaktor javadalmazásánál nincs negatív tendencia.

A DAD.2. kódon a helyzetértékelésben a piaci fejlemények nem mutatnak negatív tendenciát sem a piaci pozíciónál, sem a késztermékkészlet alakulásánál, sem a kliensek fizetőképességének alakulásánál.

A DAD.3. kódon a helyzetértékelésben a technológiai fejlemények továbbra is súlyos helyzetet mutatnak az erőforrás allokációnál a kutatás-fejlesztésre és a beruházásra, mivel az erőforrás-allokáció egyik esetben sem elégséges. Az energiaköltségek részaránya az üzleti forgalomban megfelelő.

A DAD.4. kódon a helyzetértékelésben a minőségi fejlemények előzetes figyelmeztetése tapasztalható, mivel a minőségellenőrző rendszer bevezetése nem változott, késésben van.

A DAD.5. kódon a humán erőforrások hónapos eredményei megfelelőek mind a bérezési szint mutatóinál, mind a munkahely biztonságánál.

A kritikus pontok-negatív tendenciák szintézise a hónapos időszakokban a következő:

1. Kritikus pontok a technológiai mutatók eredményeinek értékelésénél fordulnak elő. A DAD.3. kódon a fejlemények továbbra is súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre és beruházásra csökken.

2. Negatív tendenciák a pénzügyi és technológiai eredmények értékelésénél tapasztalhatók. A DAD.1. kódon a pénzügyi fejlemények továbbra is figyelmeztetnek a nettó eladósodás fokának roszszabbodására.

A DAD.3. kódon a technológiai fejlemények még mindig súlyos helyzetet mutatnak, mivel az erőforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre és beruházásra nem elégséges.

Néhány kommentár a bemutatott tanulmányhoz:

1. Elsősorban aláhúzandó, hogy a számítógép által kihozott eredmények minősége egyenes függvénye a betáplált adatok minőségének. Az adatforrás a vállalat saját számviteli rendszere, de néhány külső adat is szükséges.

Az adatok felülvizsgálása, rendszerezése és értékelése megkülönböztetett figyelmet igényel.

2. A számítógépes feldolgozás legfőbb értéke az időtényezőben nyilvánul meg.

3. Az adatok előkészítését és betáplálását úgy kell megszervezni, hogy a legnagyobb operativitással történjen. Ugyancsak meghatározóan fontos, hogy az eredmények a lehető leggyorsabban a menedzserek asztalára kerüljenek, és így a szükséges döntések, beavatkozások operatívan megszülethessenek.

Konklúzióként elmondhatjuk, hogy bár negatív eredményeket, tendenciákat hozott napvilágra, a bemutatott módszert az Oltextil Rt. keretében sikerrel alkalmazzák, kiterjesztésére és továbbfejlesztésére reális lehetőségek vannak.

A bemutatott megoldások „a kivételekre alapozó menedzsment" elv alapján működnek, mint figyelmeztető rendszerek. Az ilyen információszolgáltatás párbeszédes üzemmódban zajlik, és adatbázis-kezelő rendszer használatát feltételezi. Ezek keretében a felhasznált nagyszámú mutató lehetőséget ad a kedvezőtlen eltérések részletes kibontására, s így a közvetlen kiváltó okok feltárására.

Az alkalmazás során észlelt kedvezőtlen eltérések értékelése nyomán véleményünk szerint a vállalat menedzserei a következő irányokban kell döntéseket és korrekciós intézkedéseket hozzanak:

1. Pénzügyi téren: a nettó eladósodás fokának csökkentése.

2. Piaci alkalmazkodás szempontjából a kliensek fizetőképességének csökkenése riadókészültséget jelez, ez kiválasztásuknál jóval nagyobb körültekintést feltételez.

3. Technológiai szinten súlyos helyzetet jelez az erőforrás-allokáció hiánya kutatás-fejlesztésre és beruházásra, ami a vállalati stratégia alapvető felülvizsgálatát igényli, valamint a szükséges pénzügyi erőforrások előteremtését.

4. A minőség terén szükséges a bevezetett irányítórendszer konszolidációja, megerősítése.

5. Az emberi erőforrás szempontjából, bár a munkahely biztonsága megfelelő, erőfeszítések szükségesek a szakmai színvonal emeléséért, az utánpótlás biztosításáért.

A bemutatott rendszer, az eredmények értékelése világosan bizonyítja az ilyen típusú vezetési információs rendszerek létjogosultságát, felhasználhatóságát és továbbfejleszthetőségét.

Az általunk alkalmazott módszer lényegében egy vállalati diagnózis, amely idejében jelzi a különböző gazdasági folyamatok és mutatók negatív tendenciáit, ezáltal lehetővé téve, hogy a menedzserek megfelelő korrekciós intézkedéseket alkalmazhassanak.

A szerkesztési szempontokat támogató anyagok huszonnyolc táblázatot és öt reprezentatív ábrát tartalmaznak.

A kiterjeszthetőség és továbbfejleszthetőség vonatkozásában szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a továbbiakban igazodni kell a nemzetközileg elfogadott normákhoz és szabványokhoz.

Fontosnak tartjuk a tanulmányban használt gazdasági mutatók tartalmi egyeztetését a nemzetközi szinten használt statisztikai mutatókkal.

A bemutatott informatikai rendszer úgy értékelhető, hogy konkrét támogatást nyújt a menedzsmenti funkciók alkalmazásához, ami a célkijelölést, a tervezést, a döntéshozatalt, a végrehajtást és ellenőrzést illeti.

Amint az esettanulmányból kitűnik, a rendszer számos belső és külső információt hasznosít. A belső információk között említjük meg például az üzleti forgalmat, az összbért, a késztermékkészletet, a számlakészletet, a költségek összetételét, az alkalmazottak összlétszámát. A külső információk között említhető meg a piaci pozíció, a műszaki innováció, az egy alkalmazottra eső országos havi átlagbér, az egy alkalmazottra eső havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában.

Az adatok értékeléséhez a rendszer korszerű elemzési modelleket használ:

- A bemutatott rendszer az ember és a számítógépes modell közötti együttműködést igényli. Itt közrejátszik a menedzser tapasztalati úton szerzett, ún. heurisztikus ismeretvilága is, amely fontos az eredmények értelmezésében, a különböző megoldási variánsok értékelésében, a megoldási stratégia kiválasztásában.
- Ami a rendszer kiterjeszthetőségét és továbbfejleszthetőségét illeti, értékelésünk szerint nagyon tág lehetőségek nyílnak. Bár esettanulmányunk egy specifikus ipari részvénytársaságra vonatkozik, véleményünk szerint átdolgozható, és kereskedelmi, szolgáltatási és mezőgazdasági cégek esetében is alkalmazható.
- Külön figyelmet kell szentelni az emberi tényezőnek. A rendszer kiterjesztése és továbbfejlesztése szakképzett munkaerőt igényel, amely szükség esetén munkahelyi továbbképzéssel és tré-

ninggel biztosítható.

• Felvethető az a lehetőség is, hogy az említett rendszert különféle szakértői rendszerekkel kombináljuk, sőt a hálózati integráció kérdése is tanulmányozható.

Összefoglalva megállapítható, hogy a vizsgált rendszer korlátaival együtt is pozitívan értékelhető, utat, lehetőséget, irányt mutat a fejlődéshez.

1.sz. melléklet

Az elemzés alapjául szolgáló adatbázis, 2001

Értékelési ismérvek	Féléves adatok, 1000 lejben		
	2001/I. félév	2001/II. félév	2002/I. félév
Üzleti forgalom	10 181 630,0	12 949 790,0	17 120 905,0
Össztartozás	3 220 884,0	7 236 110,0	6 987 610,0
Bruttó nyereség	580 780,0	742 420,0	870 720,0
Rövid távú tartozások	905 360,0	1 000 270,0	840 230,0
Rövid távú követelések	12 210,0	14 520,0	8270,0
Összbér	1 824 000,0	1 824 000,0	3 465 162,0
Kivitel (%)	31,00	31,00	33,00
Állami tõkével mûködõ kliensek részaránya (%)	42,00	42,00	40,00
Önállóan gazdálkodó kliensek (%)	0,00	0,00	0,00
Kormányberuházási programok (%)	0,00	0,00	0,00
Magántõkével mûködõ kliensek (%)	27,00	27,00	27,00
Magánszemélyek részaránya (%)	0,00	0,00	0,00
Késztermékkészlet	1 320 768,0	1 730 417,0	3 170 185,0
Számlakészlet	856 010,0	1 081 550,0	1 970 685,0
Kutatási-fejlesztési költségek	0,0	0,0	0,0
Beruházási költségek	0,0	0,0	0,0
Energiaköltségek	982 355,0	967 299,0	1 097 568,0
Meghibásodások a szavatossági idõ alatt (%)	0,00	0,00	0,00
A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
Anyagi összköltségek – energia	6 129 960,0	5 727 960,0	8 703 615,0
Anyagi összköltségek egyedi szállítókkal	0,0	0,0	0,0
Egy alkalmazottra esõ országos havi átlagbér	146,0	146,0	146,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában	101,0	101,0	101,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cégnél	160,0	160,0	160,0
Az alkalmazottak összlétszáma	1900	1900	1857

DAD.1. A pénzügyi eredmények a három féléves időszakban, 2001

DAD.1.	Pénzügyi mutatók	Féléves eredmények		
Ssz.		2001/I. félév	2001/II. félév	2002/I. félév
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,32	0,56	0,41
2.	Pénzügyi nyereségráta	0,06	0,06	0,05
3.	A nettó eladósodás foka	74,15	68,89	101,60
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,18	0,14	0,20

DAD.2. A piaci alkalmazkodás képessége a három féléves időszakban, 2001

DAD.2.	A piaci alkalmazkodás képességének mutatói	Féléves eredmények (%-ban)		
Ssz.		2001/I. félév	2001/II. félév	2002/I. félév
1.	Piaci pozíció			
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	31,00	31,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	42,00	42,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	A késztermékkészlet fejlõdése	0,13	0,13	0,19
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,08	0,08	0,12

DAD.3. A technológiai eredmények a három féléves időszakban, 2001

DAD.3.	A technológiai mutatók	Féléves eredmények		
Ssz.		1995/I. félév	1995/II. félév	1996/I. félév
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,10	0,07	0,06

DAD.4. A minőségi eredmények a három féléves időszakban, 2001

DAD.4.	Minõségi mutatók	Féléves eredmények		
Ssz.		1995/I. félév	1995/II. félév	1996/I. félév
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00

DAD.5. Az emberi erőforrások eredménye a három féléves időszakban, 2001

DAD.5.	Az emberi erõforrások mutatói	Féléves eredmények		
Ssz.		1995/I. félév	1995/II. félév	1996/I. félév
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1,10	1,10	1,10
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,58	1,58	1,58
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1,00	0,98

Az Oltextil Rt. eredményeinek szintézise, 2001

Ssz.	Az eredmények mutatói	Féléves eredmények		
		2001/I. félév	2001/II. félév	2002/I. félév
DAD.1.	A pénzügyi mutatók			
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,32	0,56	0,41
2.	A pénzügyi nyereségráta	0,06	0,06	0,05
3.	A nettó eladósodás foka	74,15	68,89	101,60
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,18	0,14	0,20
DAD.2.	A piaci alkalmazkodás képességének mutatói	%-ban		
1.	Piaci pozíció			
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	31,00	31,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	42,00	42,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet fejlõdése	0,13	0,13	0,19
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,08	0,08	0,12
DAD.3.	A technológiai mutatók			
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,10	0,07	0,06
DAD.4.	A minõségi mutatók			
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00
DAD.5.	A humán erõforrások mutatói			
1	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1,10	1,10	1,10
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,58	1,58	1,58
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1,00	0,98

2.sz. melléklet

Az elemzés alapjául szolgáló adatbázis, 2001

Értékelési ismérvek	Negyedéves adatok, 1000 lejben		
	2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
Üzleti forgalom	5 172 480,0	7 777 310,0	8 260 610,0
Össztartozás	4 632 110,0	2 604 000,0	2 987 610,0
Bruttó nyereség	327 578,0	414 842,0	5 690 510,0
Rövid távú tartozások	632 110,0	368 160,0	470 687,0
Rövid távú követelések	13 210,0	11 540,0	12 700,0
Összbér	912 000,0	912 000,0	1 732 581,0
Export (%)	31,00	31,00	33,00
Állami tõkével mûködõ kliensek részaránya (%)	42,00	42,00	40,00
Önállóan gazdálkodó kliensek (%)	0,00	0,00	0,00
Kormányberuházási programok (%)	0,00	0,00	0,00
Magántõkével mûködõ kliensek (%)	27,00	27,00	27,00
Magánszemélyek részaránya (%)	0,00	0,00	0,00
Késztermékkészlet	673 840,0	1 056 577,0	1 850 720,0
Számlakészlet	481 550,0	600 000,0	780 185,0
Kutatási-fejlesztési költségek	0,0	0,0	0,0
Beruházási költségek	0,0	0,0	0,0
Energiaköltségek	440 178,0	527 121,0	590 610,0
Meghibásodások a szavatossági idõ alatt (%)	0,00	0,00	0,00
A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70 %
Anyagi összköltségek – energia	2 727 870,0	3 000 090,0	4 370 898,0
Anyagi összköltségek egyedi szállítókkal	0,0	0,0	0,0
Egy alkalmazottra esõ országos havi átlagbér	146,0	146,0	150,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában	101,0	101,0	185,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cégnél	160,0	160,0	311,0
Az alkalmazottak összlétszáma	1900	1900	1857

DAD.1. A pénzügyi eredmények a három negyedéves időszakban, 2001

DAD.1.	A pénzügyi mutatók	Negyedéves eredmények		
Ssz.		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,90	0,33	0,36
2.	A pénzügyi nyereségráta	0,06	0,05	0,69
3.	A nettó eladósodás foka	47,85	31,90	37,06
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,18	0,12	0,21

DAD.2. A piaci alkalmazkodás képessége a három negyedéves időszakban, 2001

DAD.2.	A piaci alkalmazkodás mutatói	Negyedéves eredmények (%-ban)		
Ssz.		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
1.	Piaci pozíció			
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	31,00	31,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	42,00	42,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet fejlõdése	0,13	0,14	0,22
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,09	0,08	0,09

DAD.3. A technológiai eredmények a három negyedéves időszakban, 2001

DAD.3.	A technológiai mutatók	Negyedéves eredmények		
Ssz.		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,09	0,07	0,07

DAD.4. A minőségi eredmények a három negyedéves időszakban, 2001

DAD.4.	A minõségi mutatók	Negyedéves eredmények		
Ssz.		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00

DAD.5. A humán erőforrások eredményei a három negyedéves időszakban, 2001

DAD.5.	A humán erõforrások mutatói	Negyedéves eredmények		
Ssz.		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1,10	1,10	2,07
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,58	1,58	1,68
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1,00	0,98

Az Oltextil Rt. eredményeinek szintézise, 2001

Ssz.	Az eredmények mutatói	A negyedéves eredmények		
		2001/II. negyedév	2001/III. negyedév	2001/IV. negyedév
DAD.1.	A pénzügyi mutatók			
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,90	0,33	0,36
2.	A pénzügyi nyereségráta	0,06	0,05	0,69
3.	A nettó eladósodás foka	47,85	31,90	37,06
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,18	0,12	0,21
DAD.2.	A piaci alkalmazkodás képessége			
1.	Piaci pozíció mutatói	%-ban		
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	31,00	31,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	42,00	42,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet fejlõdése	0,13	0,14	0,22
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,09	0,08	0,09
DAD.3.	A technológiai mutatók			
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,09	0,07	0,07
DAD.4.	A minõségi mutatók			
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00
DAD.5.	A pénzügyi mutatók			
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1,10	1,10	2,07
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,58	1,58	1,68
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1,00	0,98

3.sz.melléklet

Az elemzések alapjául szolgáló adatbázis, 2002

Értékelési ismérvek	Hónapos adatok, 1000 lejben		
	2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
Üzleti forgalom	1 465 833,0	1 870 650,0	2 370 485,0
Össztartozás	1 027 110,0	830 240,0	471 854,0
Bruttó nyereség	80 127,0	101 458,0	108 655,0
Rövid távú tartozások	158 685,0	70 840,0	124 689,0
Rövid távú követelések	3500,0	3640,0	3964,0
Összbér	520 893,0	526 770,0	585 302,0
Export (%)	33,00	33,00	33,00
Állami tõkével mûködõ kliensek részaránya (%)	40,00	40,00	40,00
Önállóan gazdálkodó kliensek (%)	0,00	0,00	0,00
Kormányberuházási programok (%)	0,00	0,00	0,00
Magántõkével mûködõ kliensek (%)	27,00	27,00	27,00
Magánszemélyek részaránya (%)	0,00	0,00	0,00
Késztermékkészlet	370 840,0	327 210,0	358 678,0
Számlakészlet	218 965,0	211 458,0	226 472,0
Kutatási-fejlesztési költségek	0,0	0,0	0,0
Beruházási költségek	0,0	0,0	0,0
Energiaköltségek	156 795, 0	198 720,0	193 269,0
Meghibásodások a szavatossági idõ alatt (%)	0,00	0,00	0,00
A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
Anyagi összköltségek – energia	1 351 807,0	1 870 610,0	1 129 390,0
Anyagi összköltségek egyedi szállítókkal	0,0	0,0	0,0
Egy alkalmazottra esõ országos havi átlagbér	150,0	150,0	159,0
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cég tevékenységi ágazatában	185,0	185,0	196,1
Egy alkalmazottra esõ havi átlagbér a cégnél	279,0	279,0	311,0
Az alkalmazottak összlétszáma	1867	1885	1882

DAD.1. A pénzügyi eredmények a három hónapos időszakban, 2002

DAD.1.	A pénzügyi mutatók	Hónapos eredmények		
Ssz.		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,70	0,44	0,20
2.	A pénzügyi nyereségráta	0,05	0,05	0,05
3.	A nettó eladósodás foka	45,34	19,46	31,46
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,36	0,28	0,25

DAD.2. A piaci alkalmazkodás képessége a három hónapos időszakban, 2002

DAD.2.	A piaci alkalmazkodás mutatói	Hónapos eredmények (%-ban)		
Ssz.		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
1.	Piaci pozíció			
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	33,00	33,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	40,00	40,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet fejlõdése	0,25	0,17	0,15
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,15	0,11	0,10

DAD.3. A technológiai eredmények a három hónapos időszakban, 2002

DAD.3.	A technológiai mutatók	Hónapos eredmények		
		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,11	0,11	0,08

DAD.4. A minőségi eredmények a három hónapos időszakban, 2002

DAD.4.	A minõségi mutatók	Hónapos eredmények		
Ssz.		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00

DAD.5. A humán erőforrások eredményei a három hónapos időszakban, 2002

DAD.5.	A humán erõforrások mutatói	Hónapos eredmények		
Ssz.		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1.86	1.86	1.96
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1.51	1.51	1.59
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1.01	1.00

Az Oltextil Rt. eredményeinek szintézise, 2002

Ssz.	Az eredmények mutatói	A hónapos eredmények		
		2002. ápr.	2002. máj.	2002. jún.
DAD.1.	A pénzügyi mutatók			
1.	A kölcsönvett tõke részaránya az üzleti forgalomban	0,70	0,44	0,20
2.	A pénzügyi nyereségráta	0,05	0,05	0,05
3.	A nettó eladósodás foka	45,34	19,46	31,46
4.	A munkafaktor javadalmazási foka	0,36	0,28	0,25
DAD.2.	A piaci alkalmazkodás képessége			
1.	A piaci pozíció mutatói	%-ban		
	Üzleti forgalom, amelybõl:	100,00	100,00	100,00
	Export	33,00	33,00	33,00
	Állami tõkével mûködõ vállalatok	40,00	40,00	40,00
	Önállóan gazdálkodó kliensek	0,00	0,00	0,00
	Kormányberuházási program	0,00	0,00	0,00
	Magántõkével rendelkezõ kliensek	27,00	27,00	27,00
	Magánszemélyek	0,00	0,00	0,00
2.	Késztermékkészlet fejlõdése	0,25	0,17	0,15
3.	A kliensek fizetõképességének alakulása	0,15	0,11	0,10
DAD.3.	A technológiai mutatók			
1.	Erõforrás-allokáció kutatás-fejlesztésre	0,00	0,00	0,00
2.	Erõforrás-allokáció beruházásra	0,00	0,00	0,00
3.	Az energiaköltségek részaránya	0,11	0,11	0,08
DAD.4.	A minõségi mutatók			
1.	A termékek viselkedése a felhasználás során	nem releváns		
2.	A minõségellenõrzõ rendszer bevezetése	50–70%	50–70%	50–70%
3.	Egyedi szállítóktól való függõség	0,00	0,00	0,00
DAD.5.	A pénzügyi mutatók			
1.	Bérezési szint			
	Az országos átlaghoz viszonyítva	1,86	1,86	1,96
	Az ágazati átlaghoz viszonyítva	1,51	1,51	1,59
2.	A munkahely biztonsága	1,00	1,01	1,00